

De plannen om keihard in te grijpen in de Nederlandse landbouw worden met een aantal overdrijvingen en verdraaiingen (frames) gerechtvaardigd. Met verkiezingen op komst wil ik die nog eens op een rij zetten:

1. Het aantal landbouwhuisdieren is uit de hand gelopen
Sinds 1980 is het aantal koeien in Nederland met 25% afgenomen. Het aantal kippen en varkens is sinds 1980 met 20% gestegen, maar dat liep in de pas met de toename van de Nederlandse bevolking in deze periode.
2. Nederland is onnodig tweede agrarisch exporteur van de wereld
Dat heeft er onder andere mee te maken dat Nederland veel agrarische basisproducten invoert, in fabrieken opwaardeert tot hoogwaardige producten en weer uitvoert. Het echte schaarse goed is landbouwgrond. Voor de huidige Nederlandse consumptie hebben we nu al twee keer zoveel landbouwgrond nodig als nu in Nederland gebruikt wordt. Met het huidige coalitieplan zou ons land aanzienlijk minder voedsel kunnen produceren en zijn we nog meer afhankelijk van het buitenland. Er ligt elders geen landbouwgrond braak en we exporteren dan ons duurzaamheidsprobleem.
3. Intensieve c.q. industriële landbouw is doorgeschoten en niet langer houdbaar
Intensieve is niet automatisch minder duurzame landbouw. Bovendien zijn de vele innovaties waaraan gewerkt wordt voor meer duurzame landbouw op de intensievere bedrijven sneller te financieren en te implementeren vanwege voldoende schaalgrootte.
4. We moeten terug naar kleinschalige biologische landbouw
Deze vorm van landbouw is extensiever qua grondgebruik en vergt meer arbeid. Dit betekent minder voedselproductie per hectare, terwijl de hoeveelheid landbouwgrond ook nog eens afneemt bij een toenemende bevolking. Voedsel zal hierdoor aanzienlijk duurder moeten worden, maar Europese wetten en verdragen kunnen voorlopig goedkope niet-duurzame producten van elders niet weren uit onze supermarkten zodat er geen verdienmodel beloofd kan worden. Arbeid is nu al schaars en er bestaat weinig bereidheid om een carrièrestap te maken naar de landbouw. Wel zal de landbouw de kringlopen beter moeten sluiten en het weglekken van nutriënten moeten voorkomen maar dat is sneller te bereiken door innovaties in landbouw met de huidige intensiteit. De infrastructuur rond onze landbouw is namelijk van wereldklasse. Dit zijn scholen, universiteiten, instituten en gespecialiseerde bedrijven die nu gefocust zijn op de maatschappelijke uitdagingen. Zodra de landbouw aanzienlijk in omvang wordt teruggebracht valt ook deze infrastructuur terug naar een lager niveau.
5. De nodige maatregelen zijn al te lang vooruitgeschoven
Sinds 1980 is in de Nederlandse veehouderij de stikstofuitstoot al met 70% gereduceerd.
6. Nederland heeft te lang een uitzonderingspositie gekregen om met de landbouw te mogen vervuilen (derogatie)
De uitzonderingspositie was niet uniek voor Nederland zoals steeds wordt gesuggereerd, maar hij werd ook gebruikt door Ierland, Italië, Denemarken, België en het Verenigd Koninkrijk. Vanwege de gunstige ligging van Nederland kan er veel gewas per hectare geproduceerd worden. Daardoor heeft deze grond meer bemesting nodig en kan deze ook goed benut worden zonder dat er veel uitspoeling plaatsvindt. In de toekomst zal door innovatie de noodzakelijke bemesting nog preciezer op de juiste plek en op het juiste moment kunnen worden toegediend om eventuele uitspoeling verder te reduceren.
7. De natuur staat op omvallen

Natuur is van zichzelf zeer dynamisch en verandert voortdurend. Soorten komen en gaan. Dat maakt het bepalen van wat niet mag afnemen zeer lastig. Inventarisaties van soorten over de tijd zijn niet eenduidig en sterk afhankelijk van wie het onderzoek uitvoert. Wereldwijd is er zelfs meer afname van stikstofminnende soorten dan van stikstofgevoelige soorten en dit geldt volgens een recente inventarisatie ook voor Nederland. Daarbij worden er soorten aan de lijsten van gevoelige habitats toegevoegd die al veel eerder verdwenen zijn dan de invoering van de Natura 2000 regels een feit werd. De maatschappelijke kosten van deze wensen zijn niet te overzien. Verder wordt al twintig jaar lang per jaar 0,5 tot 1% nieuwe grond aan onze natuur toegevoegd zonder dat overal het onderhoud op orde is.

8. Melkveehouderij draagt zwaar bij aan het klimaatprobleem

Dat is niet waar. De door een koe uitgestoten CO₂ en methaan gaat in een aantal jaren weer terug in planten, die vervolgens weer door koeien worden opgegeten in een korte cyclus. Volgens het laatste VN klimaatrapport (IPCC) neemt bij constante aantallen in de dierhouderij het aantal CO₂ equivalenten in de atmosfeer hierdoor niet toe. Dit in tegenstelling tot gebruik van fossiele brandstoffen, waarbij de eeuwenlang in de bodem opgeslagen CO₂ weer teruggebracht wordt in de atmosfeer. Wie een vliegvakantie met het hele gezin naar de ander kant van de wereld rechtvaardigt met een nette veganistische levensstijl de rest van het jaar is helaas misleid en draagt aanzienlijk bij aan het klimaatprobleem.

9. Megastallen zijn dieronvriendelijk

Een moderne koeienstal, klein of groot, is heel veel diervriendelijker dan een stal van 50 jaar geleden.

10. Het moet van Brussel

Brussel eist een gunstige staat van instandhouding van de Natura 2000 gebieden. Nederland heeft dit in wetgeving vertaald naar limieten op stikstofdepositie in deze gebieden in de vorm van Kritische Depositiewaarden (KDW) waarbij het computermodel Aerius wordt gebruikt voor vergunningverlening en het aanwijzen van piekbelasters. Veel experts vinden de onzekerheid in die berekeningen veel te groot voor dit doel waardoor deze aanpak een loterij is. Uiteindelijk zal deze dan ook sneuvelen als het op dwang gaat aankomen vanwege rechtsongelijkheid. Het zo snel mogelijk aanpassen van deze wetgeving is geboden om uit de huidige impasse te komen. Overigens is de instandhouding verre van gegarandeerd als het oorspronkelijke coalitieplan (kostenplaatje 24 miljard!) wel zou worden uitgevoerd, want verdroging blijkt recent het grotere probleem.

11. Innovaties werken niet

De landbouw is al eeuwen lang een aaneenschakeling van innovaties. Het recente debacle van de niet-werkende emissiearme stalvloeren was voorspelbaar en te wijten aan een ongelukkige dynamiek tussen leveranciers, vergunningverleners en investeerders. Hiervan is nu geleerd en nieuwe innovaties zijn technisch geperfectioneerd en te borgen met sensoren.

Het blijven herhalen van deze frames is contraproductief. Het vergroot de kloof in onze samenleving waardoor de oplossing zeker niet dichterbij komt. Frames verhinderen een open discussie. Laten we stoppen met de ander de les te lezen en met zijn allen in overleg proberen de wereld te verbeteren.